

**Арабська народна казка
«Синдбад-
мореплавець»**

**Національний колорит
арабських казок**

“Тисяча і одна ніч”

— Який зі скарбів Землі найкращий? — Здійснення благочинного.
«Тисяча і одна ніч»

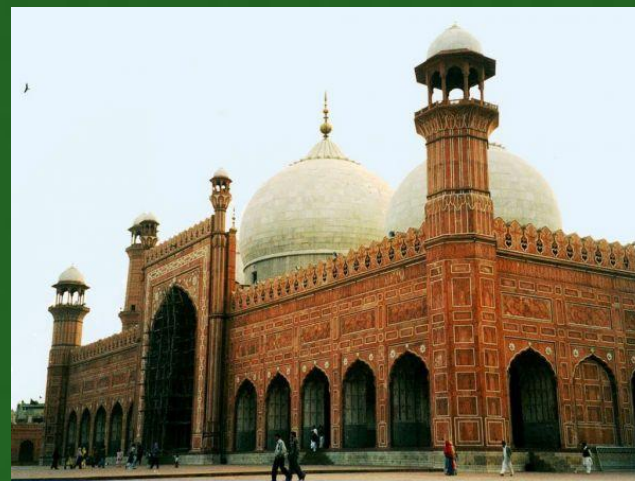
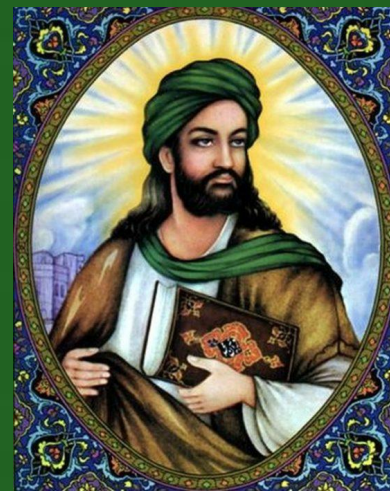
Ми з вами, діти, побували в Індії, Японії, а тепер вирушаємо до арабського Сходу, де на нас чекає багато цікавого. В арабських казках гостро відчувається їхній національний колорит. Відбивається він й у казках про Синдбада-мореплавця.

Аравійський півострів

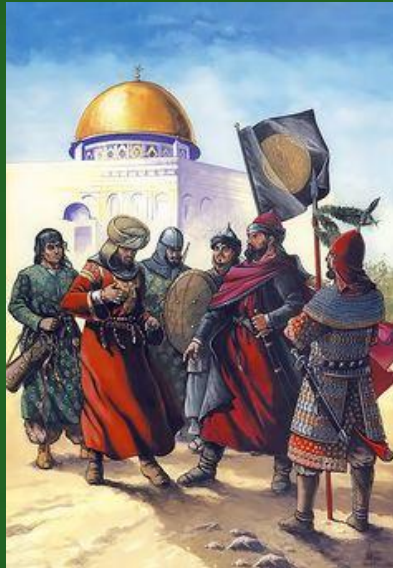
У V столітті нашої ери на Аравійському півострові, що омивається Середземним, Червоним та Аравійськими морями, жили хлібороби й кочові арабські племена – бедуїни. Їхні племена об'єдналися на основі релігії *іслам*.

Засновник арабської держави –
Мухаммед (570-632) – пророк,
заступник Аллаха на землі.
Священне місто арабів – Мекка.
Релігія – іслам, мусульманство.
Священна книга – Коран.
Молитовний будинок – мечеть
(будинок Аллаха).
Настоятель мечеті – мулла.
Мінарет – вежа, з якої муедзін
(служитель при мечеті) скликає
мусульман на щоденну
п'ятиразову молитву.

Арабський халіфат

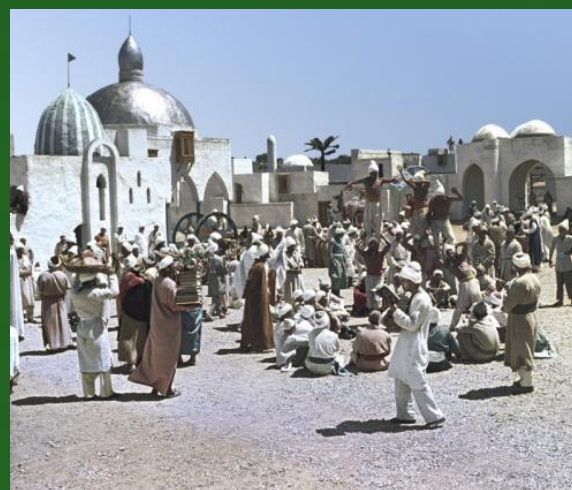

Араби завоювали великі простори – від Піренеїв до кордонів Індії. Протягом 200 років вони підкорили Середню Азію, Африку, Іспанію, Португалію. Підкорені землі стали належати великій країні – Арабському Халіфату, а столицею стало місто Багдад.

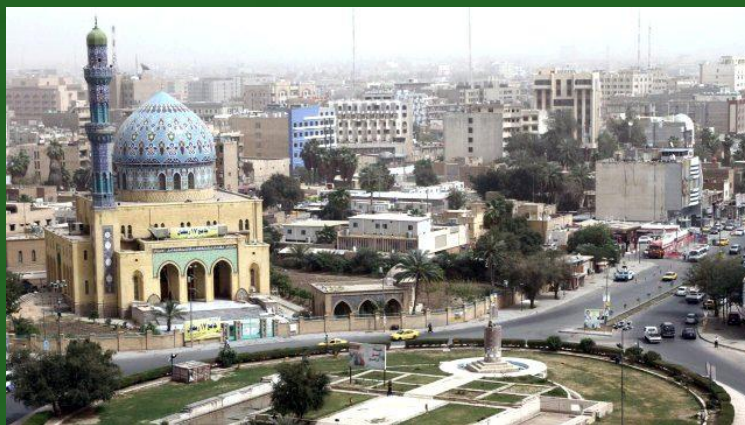
Багдад

столиця Арабського Халіфату

місто арабських казок

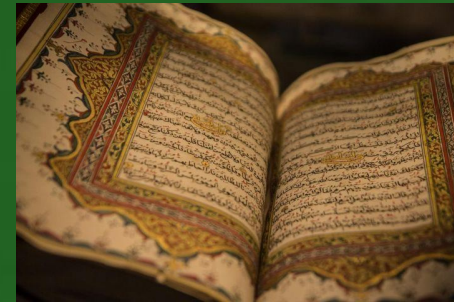

столиця Ірану

Досягнення арабів. Освіта

Об'єднанню мусульман та поширенню писемності сприяла арабська мова. Багато книг перекладено арабською мовою. Арабською мовою написаний Коран. Вона і зараз є однією з найпоширеніших у світі.

Початкові школи при мечетях існували з VIII ст. Вищі школи-медресе були в Басрі, Куфі та Багдаді. В 830 у Багдаді було створено академію “Дар аль-люм” (“Дім наук”) У 972 році в Каїрі засновано університет.

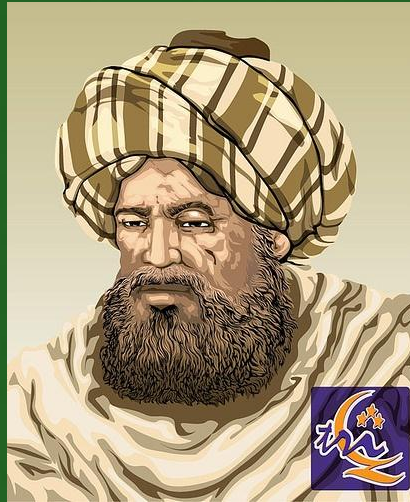
Медресе аль Мустансірія
(Багдад)

Досягнення арабів. Наука

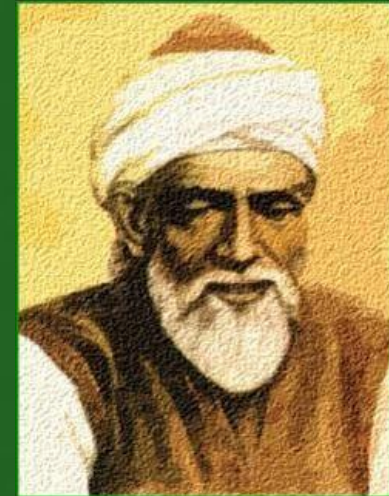
Запозичивши індійську цифрову систему, арабські вчені почали оперувати великими числами

Від арабів пішло поняття “алгебра”, вжите вперше узбецьким математиком аль-Хорезмі (780 – 847)

В галузі математики аль-Батані (858 – 929) опрацював тригонометричні функції (синус, тангенс, котангенс)

Абу-ль-Вефа (940-947) зробив ряд визначних відкриттів у галузі геометрії та астрономії

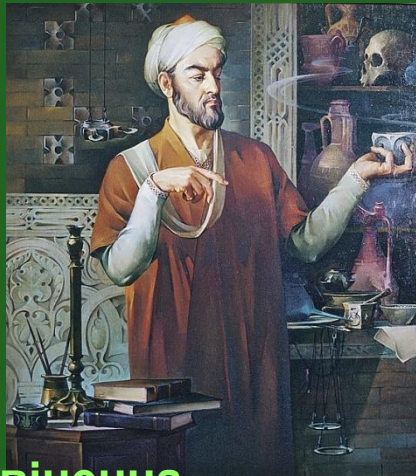
Досягнення арабів. Медицина

Використавши праці Галена і Гіппократа, арабські вчені розвинули медицину, вивчили лікувальні властивості ряду мінералів і рослин. Ібн-аль-Байтар дав опис понад 2600 ліків і лікарських та ін. рослин у алфавітному порядку, в тому числі бл. 300 нових.

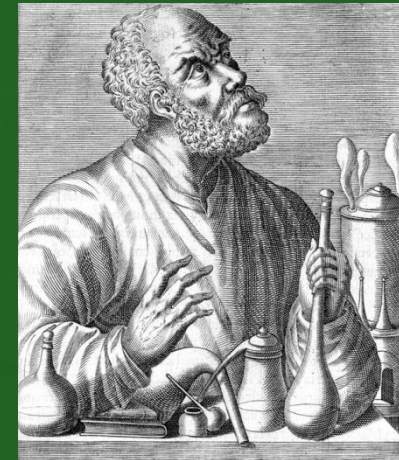
Медичні знання арабів були зведені в одне ціле хірургом шпиталю у Багдаді Абу Алі Ібн Сіною (Авіценною) (980 – 2037). У “Каноні медицини” він описав ознаки багатьох хвороб, які до нього не вміли розрізняти. Ряд відкриттів з фармакологічної хімії зробив алхімік Джабір Ібн-Хайян (8 ст.)

Ібн-аль-Байтар

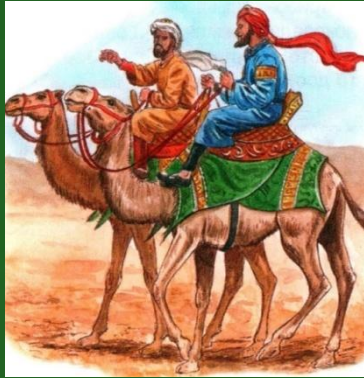

Авіценна

Джабір Ібн-Хайян

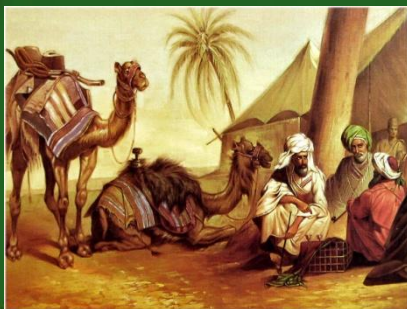
Історія, географія

Значних успіхів було досягнуто у розвитку історичної та географічної наук.

Вакіді (747 – 823), Белазурі (IX ст.) написали історію перших завойовницьких походів арабів.

Ат-Табарі (838 – 923), аль Масуді (? – 956), Ібн-Кутейба (IX ст.) та інші зібрали відомості з загальної історії та інші дані про життя різних народів.

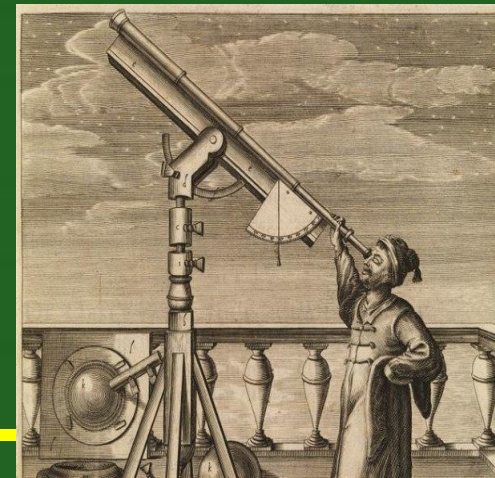

Арабські вчені, мандрівники та купці залишили цікаві описи подорожей до Єгипту, Ірану, Індії, Цейлону, Індонезії, Китаю і країн Західної та Східної Європи.

Досягнення арабів. Астрономія

Маючи уявлення про кулястість Землі, араби 827 р. у Сирійській пустелі виміряли дугу меридіана для визначення розмірів земної кулі, виправили і доповнили астрологічні таблиці, дали назви багатьом зіркам (Вега, Альдебаран, Альтаір).

У Багдаді, Самарканді і Дамаску існували обсерваторії.

Арабський астроном

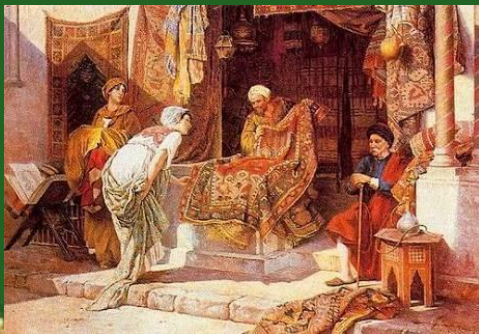
Досягнення арабів

У XII ст. почався розквіт склоробства. Його центрами були Алеппо і Дамаск. Тут виготовлялися скляні кубки, чашки, пляшки, що розписувалися фантастичними і побутовими сценами, орнаментами, декоративними написами.

Далеко за межами Єгипту славилися його лляні і шовкові тканини.

Користувалися великим успіхом і середньовічні іранські килими, парчеві і шовкові тканини.

Досягнення арабів

Араби ознайомили народи різних країн, зокрема й Західної Європи, з доскональними виробами з заліза, сталі, шкіри, вовни і т. д.

Запозичили у китайців порох, компас, папір.

Завезли до Західної Європи рис, тутовий шовкопряд, фарбу індиго.

Запозичили в Китаї і просунули далеко на Захід культуру бавовника.

Вперше почали виробляти тростинний цукор, акліматизували велику кількість садових та сільськогосподарських культур.

Досягнення арабів. Архітектура

Мавзолей Саманідів
(Самарканд)

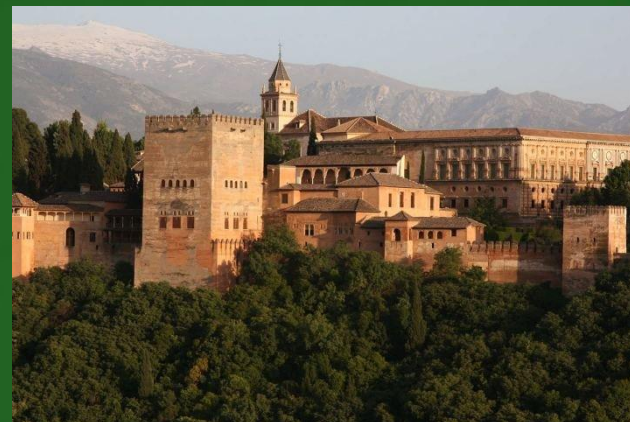
Мечеть у
Ієрусалімі

Велика мечеть у Дамаску

Замок
Альгамбра в
Гранаді

Досягнення арабів. Література

В арабській літературі виділяють доісламський період (джагілія), коли на базарах поети влаштовували літературні конкурси, де декламували свої вірші, які відомі як касіди. Серед касид виділяють сім найзнаменитіших творінь, які отримали назву муалляки. Це твори таких поетів як Антара ібн Шаддад, Тарафа, Імру аль-Кайс, та інших. Вони вивчаються в шкільній програмі всіх арабських країн.

Антара ібн Шаддад

Абу Амр Тарафа

Імру аль-Кайс

Досягнення арабів. Література

Серед усіх поетів того часу виділявся Абу Нувас. Він жив при дворі халіфа Гаруна ар-Рашида, який, до речі згадується в "Тисячі і одній ночі". Абу Нувас дозволяв собі у віршах критику та насмішки з халіфа, високопоставлених чиновників, але через його винятковий талант та легку вдачу усі ці витівки пробачалися.

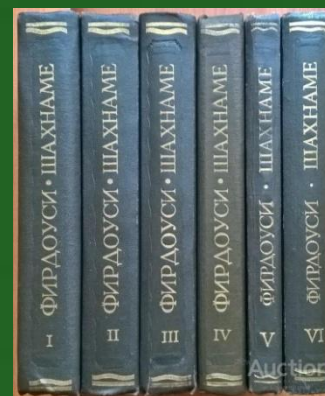

Досягнення арабів. Література

ФІРДОУСІ, Абулькасим (бл. 940, м. Тус - 1020 (1030), перський поет, автор епічної поеми «[Шахнаме](#)» (Книга царів), йому приписується також поема «[Юсуф і Зулейха](#)» (біблійно-коранічний сюжет про [Йосипа](#)).

Користується великою популярністю і вважається національним поетом в [Ірані](#) Ірані, [Таджикистані](#), [Узбекистані](#) Узбекистані та [Афганістані](#).

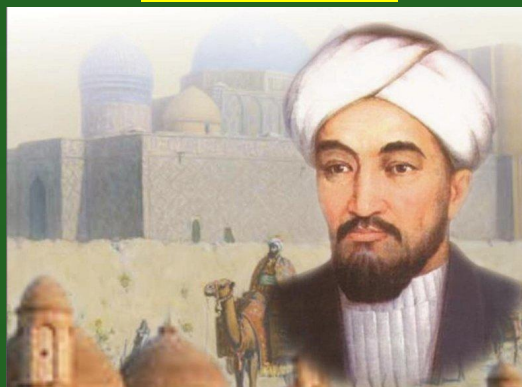
Досягнення арабів. Література

В арабській літературі є дуже цікавий жанр – макама. Жанр шахрайської новели. Як правило героєм магами, як і в європейському шахрайському романі, був спритний, розумний хитрун. Макама писалась від першої особи. Оповідач виступав очевидцем дій героя. Сюжет макам — одна чи декілька тісно пов'язаних між собою витівок шахрая.. Було багато авторів цього жанру, але одними з культових є аль-Харірі, аль-Арабі, і аль-Хамедані.

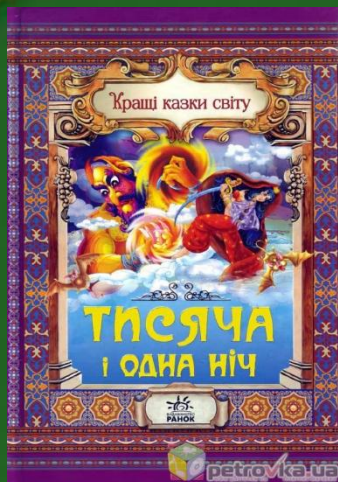
аль-Харірі (1054-1122)

аль-Арабі

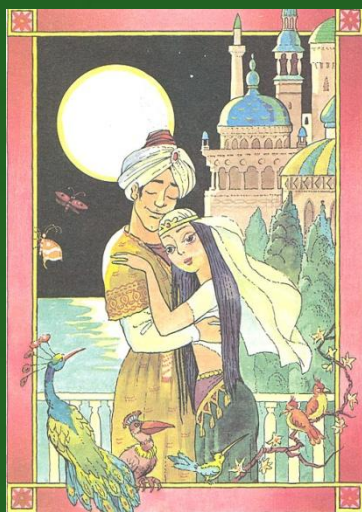
аль-Хамедані (893-945)

Збірка арабських казок «Тисяча і одна ніч»

Достеменно не відомо, коли саме виникла збірка, яким був її первинний склад, адже тривалий час казки Тисяча й однієї ночі існували на Сході в усній формі як і належить фольклору. Таємниця формування, розвитку збірки не розгадана вченими й дотепер і викликає багато суперечок. Однак абсолютно зрозуміло, що збірка створювалася впродовж декількох століть. Її творцями були люди не досить письменні, але обдаровані від природи.

Для європейців відкриття збірки арабських казок, легенд, оповідок та повчальних історій відбулося у XVIII столітті.

Збірка арабських казок «Тисяча і одна ніч»

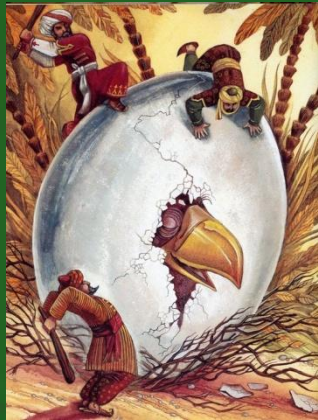

Великої популярності в багатьох країнах світу набули арабські казки, що ввійшли до збірки «Тисяча і одна ніч».

Пригадаємо, які з казок збірки найвідоміші:

- «Алі-Баба і 40 розбійників»;
- «Аладін і чарівна лампа»;
- «Казка про рибака»
- «Казка про чарівного коня»
- «Синдбад-мореплавець»

Відомо, що всіх казок близько 400.

Домашнє завдання

1. Прочитати казку про першу подорож Сіндбада-мореплавця